

som er gjort andetsteds, lige saa fyldestgørende som i det Materiale, Arbejdskommissionen har tilvejebragt, og til at skabe dette behøvedes ikke en Forsamling paa 40 Personer, fordelt i 16 Mands Udvalg, det gjordes meget bedre og meget hurtigere af en enkelt kyndig, som ikke havde sproglige Forhindringer, men var i Stand til kort og præcist paa Dansk at gengive det, den fremmede Litteratur indeholder en Rigdom af. At man fra Arbejdsgiver- og Arbejderside stillede sig yderst skeptisk overfor disse Planer og til syvende og sidst ikke vilde medvirke til deres Gennemførelse, det var alle, ikke mindst den ærede Ordfører for Forslagsstillerne, fuldkommen klare over gennem det, der før er foregaaet i disse Sager, det fremgaar ogsaa med absolut Tydelighed af den Besvarelse til Kommissionen, som foreligger fra de samvirkende Fagforbund, og som den ærede Ordfører er bekendt med — den var i hvert Tilfælde kommet, inden Kommissionen ophævedes —, og det fremgaar ogsaa af Arbejdsgivernes Besvarelse af dette Spørgsmaal. Men alle disse Ting: det Resultat, man har naaet, det Arbejde, der er udført for at tilvejebringe en Redegørelse over de Forsøg, der er gjort i de forskellige Lande, de Svar, der er indgaaet paa Kommissionens Forespørgsler, vil, efter hvad jeg allerede for længst har meddelt Offentligheden, blive overgivet denne paa Indenrigsministeriets Initiativ. Og jeg tror, man fører denne Sag et langt, langt større Skridt frem mod Virkeliggørelse i et stigende Antal af industrielle Bedrifter i vort Samfund gennem det Lovforslag, der her er forelagt, derigennem at Lovgivningsmagten, at Regeringen kommer til i Praksis at beskæftige sig med disse Spørgsmaal, end ved at man teoretiserer i 40 Mands Udvalget paa Grundlag af Skrifter, som er tilgængelige for enhver, angaaende disse Problemer. Jeg saa paa denne Kommission saaledes, at den til syvende og sidst intet nyt kunde skabe paa dette Omraade, at den kun kunde naa en Opstilling af Problemet, som enhver, der har beskæftiget sig dermed, er velbekendt med, og neppe kunde naa videre end til en Udformning af et Forslag, der i sine Hovedtræk maatte blive det, der her foreligger, thi det ved jo ikke mindst den ærede Ordfører for Forslagsstillerne, at det, her forefiger, blot er Udtryk for, hvad der i talrige Taler og Artikler er redegjort for ved mangfoldige, forskellige Lejligheder, som en af de Veje, der kan befæres, og som den, der maaske vil være lettest at befære til Løsning af denne Opgave her i vort Sam-

fund, saaledes som det er konstrueret. Lovforslaget, som det her foreligger, dækker efter min Mening Tanker, der ligger ganske ligefor for alle, der overhovedet har tænkt over det Spørgsmaal. Kommissionen kunde altsaa kun virke forhalende paa Sagens Fremme, naturligvis dens Medlemmers redobonne Arbejdsvillie, store Indsigt og Interesse i øvrigt uforklejet. Jeg tror, at vi staar et Stykke borte fra denne Opgaves Løsning, men et Skridt frem derimod vil man utvivlsomt kunne gøre gennem de Forhandlinger, der vil komme til at knytte sig til det her foreliggende Lovforslag i det Udvalg, jeg gaar ud fra, det vil blive henvist til, og jeg tilsiger gerne min Medvirken til at frugtbargøre disse Forhandlinger i det Omfang, hvori man maatte ønske at tilkalde mig til at deltage i dem.

Fugisang: Det Arbejderspørgsmaal, vi her er inde paa at drøfte, er jo et af de meget interessante Spørgsmaal, som til Tider kan foreligge. Det er ikke saa sært, at et Spørgsmaal som det om Arbejdernes Delagtighed i Udbyttet kan fremkalde en lang Debat. Den Udvikling, vi i de senere Aar har været inde paa, fra Haandværksdrift til Fabrikdrift, til Storindustridrift, har jo bevirket en hel Omkalfatring af Forholdene; den har bevirket, at Arbejderne ikke mere, som f. Eks. ude paa Landet, kan vente en Gang selv at blive Driftsledere; det er i Virkeligheden Hovedsagen, og Resultatet er, at deres Interesser maa samle sig om at skaffe sig saa stort et Udbytte som muligt af hver Dags Arbejde. I Landbrugsbedriften kan hver Arbejder fremdeles ligesom i gamle Dage i Haandværksbedriften vente en Gang at faa en selvstændig Bedrift og blive Arbejdsleder. Naar man ikke kan det mere indenfor Storbedriften, saa har Arbejderne naturnødvendigt vendt sig imod at skaffe sig det størst mulige Udbytte af deres Arbejde. Dertil har man skabt de store Organisationer, der maaske en Gang var et Maal, som Arbejderne havde stillet sig, som ikke mere er noget Maal i sig selv, men kun et Middel, som man anvender for at skaffe sig de bedst mulige Vilkaar. Imidlertid tror jeg nok, at Arbejderne efterhaanden vil komme til at se, at Arbejdernes Frigørelse maa man forsøge at skabe paa anden Maade og paa et andet Grundlag, end man har troet hidtil. Fra Fagorganisationernes Side har man tænkt sig at kunne omforme Samfundet efter helt andre økonomiske Love end dem, der hidtil har raadet. Det vil imidlertid være et stort Stykke Arbejde at tage sig paa, et Stykke